

॥ వేదోఽఖిలం దర్శమూలమ్ ॥

॥ వేదో నిత్యమధీయతామ్ ॥

ఋగ్వేద సంహితా

సాక్షాన్మూలప్రమాణాయ విష్ణవేఽమిత తేజసే ।

ఆద్యాయ సర్వ వేదానాం ఋగ్వేదాయ నమో నమః ॥

వేదః శివః శివో వేదః వేదాధ్యాయీ సదాశివః ।

తస్మాత్సర్వప్రయత్నేన వేదమేవ సదాపఠేత్ ॥

ఋగ్వేదసంహితా

(మన్తానుక్రమణ్యా సహితం)

శౌనకాచార్య పరిగణిత అనువాకాః 85 - సూక్తసంఖ్యా 1025

(1017 అని ఒకరు / 1036 అని మరొకరు)

సంపాదకః

బ్రహ్మశ్రీ ప్రతాప వెంకట సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి

ప్రకాశకః

వేదపరిమళ ప్రచురణ

చిలకలూరిపేట - 522616

సెల్ : 9010066160

ఋగ్వేదః । అష్టకః 1, అధ్యాయః 1, వర్గః 1] [ఋగ్వేదః । మండలం 1, సూక్తం 1, మంత్రః 1

ఋగ్వేద - సంహితా

ప్రథమోఽష్టకః

ప్రథమం మణ्डलम्

[ప్రథమోఽధ్యాయః ॥ 1 ॥ వర్గః 1 - 37] [ప్రథమోఽనువాకః ॥ 1 ॥ సూక్తాని 1 - 3]

శ్రీగణేశాయనమః । శ్రీసరస్వత్యైనమః । శ్రీవేదపురుషాయనమః ।

హరిః ఓమ్

(1)

అగ్నిమీశ ఇతి నవర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దా అగ్నిర్దాయత్రీ ।

- అగ్నిమీశే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవమృత్విజమ్ । హోతారం రత్నధాతమమ్ ॥ 1
- అగ్నిః పూర్వేభిర్బృషిభి-రీడ్యో నూతనైరుత । స దేవా ఏహ వక్షతి ॥ 2
- అగ్నినా రయిమశ్శవ-తోషమేవ దివేదివే । యశసం వీరవత్తమమ్ ॥ 3
- అగ్నే యం యజ్ఞమధ్వరం విశ్వతః పరిభూరసి । స ఇద్దేవేషు గచ్ఛతి ॥ 4
- అగ్నిర్హోతా కవిక్రతుః సత్యశ్చిత్రశ్రవస్తమః । దేవో దేవేభిరా గమత్ ॥ 5 [1]
- యదజ్ఞ దాశుషే త్వ-మగ్నే భద్రం కరిష్యసి । తవేత్తత్ప్రత్యమగ్నిరః ॥ 6
- ఉప త్వాగ్నే దివేదివే దోషావస్తర్దియా వయమ్ । నమో భరన్త ఏమసి ॥ 7
- రాజన్తమధ్వరాణాం గోపామృతస్య దీదివిమ్ । వర్ధమాన్తం స్వే దమే ॥ 8
- స నః పితేవ సూనవే ఽగ్నే సూపాయనో భవ । సచస్వా నః స్వస్తయే ॥ 9 [2]

(2)

వాయవాయాహీతి నవర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దాః ఆద్యత్వచస్య వాయుః
ద్వితీయత్వచస్యైంద్రవాయూ తృతీయత్వచస్యమిత్రావరుణౌ గాయత్రీ ।

- వాయువా యాహి దర్శతే-మే సోమూ అరంకృతాః । తేషాం పాహి శ్రుధీ హవమ్ ॥ 1
- వాయ ఉక్లేభిర్జరన్తే త్వామచ్ఛా జర్జితారః । సుతసోమూ అహర్విదః ॥ 2
- వాయో తవ ప్రపృచ్ఛతీ ధేనా జిగాతి ద్రాశుషే । ఉరూచీ సోమపీతయే ॥ 3
- ఇన్ద్రవాయూ ఇమే సుతా ఉప్ర ప్రయోభిరా గతమ్ । ఇన్ద్రవో వాముశన్తి హి ॥ 4
- వాయువిన్ద్రశ్చ చేతథః సుతానాం వాజినీవసూ । తావా యాతముప ద్రవత్ ॥ 5 [3]
- వాయువిన్ద్రశ్చ సున్వత ఆ యాతముప నిష్క్రూతమ్ । మక్షిన్ద్రా త్థా ద్ధియా నరా ॥ 6
- మిత్రం హవే పూతదక్షం వరుణం చ రిశాదసమ్ । ధియం పృతాచీం సాధన్తా ॥ 7
- ఋతేన మిత్రావరుణా-వృతావృధావృతస్సృశా । క్రతుం బ్రహన్తమాశాధే ॥ 8
- కవీ నో మిత్రావరుణా తువిజాతా ఉర్తుక్షయా । దక్షం దధాతే అపసమ్ ॥ 9 [4]

(3)

అశ్వినాయజ్వరీరితి ద్వాదశర్చస్యసూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దాః ఆద్యత్వచస్యాశ్వినౌ
ద్వితీయత్వచస్యైంద్రః తృతీయత్వచస్య విశ్వేదేవాః చతుర్థత్వచస్య సరస్వతీ గాయత్రీ ।

- అశ్వినా యజ్వరీరిషో ద్రవత్పాణీ శుభస్పతీ । పురుభుజా చన్వస్యతమ్ ॥ 1
- అశ్వినా పురుదంససా నరా శవీరయా ద్ధియా । ధిష్ణ్యా వసన్తం గిరః ॥ 2
- దస్రా యువాకవః సుతా నాసన్త్యా వృక్తబర్హిషః । ఆయాతం రుద్రవర్తనీ ॥ 3
- ఇన్ద్రా యాహి చిత్రభానో సుతా ఇమే త్వాయవః । అణీభిన్దనా పూతాసః ॥ 4
- ఇన్ద్రా యాహి ద్ధియేషితో విప్రజూతః సుతావతః । ఉప్ర బ్రహ్మణి వాఘతః ॥ 5
- ఇన్ద్రా యాహి తూతుజాన్త ఉప్ర బ్రహ్మణి హరివః । సుతే దధిష్వ నశ్చనః ॥ 6 [5]

ఓమాసశ్చర్షణీధృతో విశ్వే దేవాస్త ఆ గత । ద్రాశ్వాంసో ద్రాశుషః సుతమ్ ॥ 7
 విశ్వే దేవాసో అపురః సుతమా గన్త తూర్ణయః । ఉస్రా ఇవ స్వసరాణి ॥ 8
 విశ్వే దేవాసో అస్రిధ ఏహిమాయాసో అద్రుహః । మేధం జుషన్త వహ్నయః ॥ 9
 ప్రావకా నః సరస్వతీ వాజేభిర్వాజినీవతీ । యజ్ఞం వప్సు ధియా వసుః ॥ 10
 చోదయిత్రి సూన్యతానాం చేతనీ సుమతీనామ్ । యజ్ఞం దధే సరస్వతీ ॥ 11
 మహో అర్ఘః సరస్వతీ ప్ర చేతయతి కేతునా । ధియో విశ్వా వి రాజతి ॥ 12 [6]

[ద్వితీయోఽనువాకః ॥ సూ. 4-7]

(4)

సురూపకృత్నుమితి దశర్చస్యసూక్తస్య వైశ్వామిత్రోమధుచ్చన్దా ఇన్దో గాయత్రీ ।

సురూప్తకృత్నుమూతయే సుదుఘామివ గోదుహే । జుహూమసి ద్యవిద్యవి ॥ 1
 ఉప నః సవనా గహి సోమస్య సోమపాః పిబ । గోదా ఇద్రేవతో మదః ॥ 2
 అథా తే అన్తమానాం విద్యామ సుమతీనామ్ । మా నో అతి ఖ్య ఆ గహి ॥ 3
 పరేహి విగ్రమస్తృత-మిన్ద్రం పృచ్ఛా విప్తశ్చితమ్ । యస్తే సఖిభ్య ఆ వరమ్ ॥ 4
 ఉత బ్రువన్తు నో నిదో నిరన్యతశ్చిదారత । దధానా ఇన్ద్ర ఇద్ధవః ॥ 5 [7]
 ఉత నః సుభగాః అరి-ర్వోచేయర్దస్మ కృష్టయః । స్యామేదిన్ద్రస్య శర్మణి ॥ 6
 ఏమాశుమాశవే భర యజ్జగ్రియం నృమాదనమ్ । ప్రతయన్మన్దయత్సఖమ్ ॥ 7
 అస్య పీత్వా శతక్రతో ఘనో వృత్రాణామభవః । ప్రావో వాజేషు వాజినమ్ ॥ 8
 తం త్వా వాజేషు వాజినం వాజయామః శతక్రతో । ధనానామిన్ద్ర సాతయే ॥ 9
 యో రాయోఽవనిర్మహ-స్త్వివారః సున్వతః సఖా । తస్మా ఇన్ద్రాయ గాయత ॥ 10 [8]

(5)

ఆత్వేతీతి దశర్చస్యసూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్చన్దా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

- ఆ త్వేతా ని పీద్రతే-స్త్రమభి ప్ర గాయత । సఖాయః సోమవాహసః ॥ 1
- పురూతమం పురూణా-మీశానం వార్యాణామ్ । ఇన్ద్రం సోమే సచా సుతే ॥ 2
- స ఘా నో యోగ ఆ భువ-త్స రాయే స పురంధ్యామ్ । గమద్వాజేభిరా స నః ॥ 3
- యస్య స్తంస్థే న పృణ్వతే హరీ సమత్సు శత్రవః । తస్మా ఇన్ద్రాయ గాయత ॥ 4
- సుతపావ్నే సుతా ఇమే శుచయో యన్తి వీతయే । సోమాసో దధ్యాశిరః ॥ 5 [9]
- త్వం సుతస్య పీతయే సద్యో వృద్ధో అజాయథాః । ఇన్ద్ర జ్యైష్ఠ్యాయ సుక్రతో ॥ 6
- ఆ త్వ విశన్త్వాశవః సోమాస ఇన్ద్ర గిర్వణః । శం తే సన్తు ప్రచేతసే ॥ 7
- త్వాం సోమా అవీవృధ-న్త్వాముక్థా శతక్రతో । త్వాం వర్ధన్తు నో గిరః ॥ 8
- అక్షితోతిః సనేద్దిమం వాజుమిన్ద్రః సహస్రిణమ్ । యస్మిన్విశ్వాని పౌన్స్యా ॥ 9
- మా నో మర్తా అభి ద్రుహ-న్తనూనామిన్ద్ర గిర్వణః । ఈశానో యవయా వ్రధమ్ ॥ 10 [10]

(6)

యుజ్జ్వీతి దశర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్చన్దాః ఆద్యానాం తిస్సృణామిన్ద్రః
తతఃషణ్ణాం మరుతః (వీకుచిదిన్ద్రేణేతిద్వయోరిన్ద్రశ్చవా) దశమ్యా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

- యుజ్జన్తి బ్రధ్నుమరుషం చరన్తం పరి తస్సుషః । రోచన్తే రోచనా దివి ॥ 1
- యుజ్జన్త్యస్య కామ్యా హరీ విపక్షసా రథే । శోణా ధృష్ణా నృవాహసా ॥ 2
- కేతుం కృణ్వన్తకేతవే పేశో మర్యా అపేశసే । సముషద్భిరజాయథాః ॥ 3
- ఆదహ స్వధామను పుసర్గర్భత్వమేరిరే । దధానా నామ యజ్జియమ్ ॥ 4
- వీకు చిదారుజత్సుభి-ర్లహో చిదిన్ద్ర వహ్నిభిః । అవిన్ద్ర ఉస్రియా అను ॥ 5 [11]

- దే॒వ॒య॒న్తో॑ య॒థా॑ మ॒తి-మ॒చ్ఛా॑ వి॒దద॒వ్సుం॑ గి॒రః । మ॒హా॑మ॒నూష॑త శ్రు॒తమ్ ॥ 6
- ఇ॒న్ద్రో॑ణ సం హి దృ॒క్ష॑సే సంజగ్మా॒న్ అ॒భి॒భ్యుషా॑ । మ॒న్దా స॑మానవ॒ర్చసా॑ ॥ 7
- అ॒న॒వ॒ద్వైర॒భిద్యు॑భి-ర్తు॒ఖః స॒హస్వ॑దర్చ॒తి । గ॒ణైరి॒న్ద్రస్య॑ కా॒మ్యైః ॥ 8
- అ॒తః ప॑రిజ్ఞు॒న్నా గ॑హి ది॒వో వా రో॑చనాద॒ధి । స॒మస్మి॑న్నృ॒జ్జాతే॑ గి॒రః ॥ 9
- ఇ॒తో వా స్రా॑తిమీ॒మహే॑ ది॒వో వా పార్థి॑వాద॒ధి । ఇ॒న్ద్రం మ॒హో వా ర॑జ॒సః ॥ 10 [12]

(7)

ఇన్ద్రమిదితి దశర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

- ఇ॒న్ద్రమి॒ద్దాధి॑నో బ్ర॒హ-ది॒న్ద్రమ॑రే॒భిర్ర్కణః॑ । ఇ॒న్ద్రం వాణీ॑రనూష॒త ॥ 1
- ఇ॒న్ద్ర ఇ॒ద్ధర్వోః॑ స॒చా సం॑మి॒శ్చ ఆ వ॑చో॒యుజా॑ । ఇ॒న్ద్రో వ్ర॒జీ హి॑ర॒ణ్యయః॑ ॥ 2
- ఇ॒న్ద్రో దీ॒ర్ఘాయ॑ చక్ష॒స్ర ఆ సూ॑ర్యం రో॒హయ॑ద్దివి । వి గో॒భిర॑ద్రి॒మైరయ॑త్ ॥ 3
- ఇ॒న్ద్ర వా॒జేషు॑ నో ౭వ ప్ర॒హస్ర॑ప్రధనే॒షు చ । ఉ॒గ్ర ఉ॒గ్రాభి॑రూతిభిః ॥ 4
- ఇ॒న్ద్రం వ్రయం॑ మ॒హాధ॑న ఇ॒న్ద్రమ॑ర్భే హ॒వామహే॑ । యు॒జం వృ॒తేషు॑ వ్ర॒జిణమ్ ॥ 5 [13]
- స నో॑ వృ॒షన్న॒ముం చ॒రుం స॒త్రాదా॑వన్న॒పా వృ॑ధి । అ॒స్మభ్య॑మప్ర॒తిష్క॑తః ॥ 6
- తు॒జ్జోతు॒జ్జో య ఉ॒త్తరే॑ స్తో॒మా ఇ॒న్ద్రస్య॑ వ్ర॒జిణః॑ । న వి॒న్దే అ॒స్య సు॑ష్టుతిమ్ ॥ 7
- వృ॒షా యూ॑భే॒వ వంస॑గః కృ॒ష్టిరి॒యర్వో॑జ॒సా । ఈశా॑నో అప్ర॒తిష్క॑తః ॥ 8
- య ఏక॑శ్చ॒ర్షణీ॑నాం వ॒సూనా॑మి॒రజ్య॑తి । ఇ॒న్ద్రః ప॒ఞ్చ క్షి॑తీనామ్ ॥ 9
- ఇ॒న్ద్రం వో వి॒శ్వత॑స్ప॒రి హ॒వామహే॑ జ॒నేభ్యః॑ । అ॒స్మాక॑మస్తు కే॒వలః॑ ॥ 10 [14]

[తృతీయో ౭నువాకః ॥ సూ. 8 - 11]

(8)

ఏన్ద్రేతి దశర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్ఛన్దా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

- ఏన్ద్ర సావసిం రయిం ప్రజిత్యానం సదాసహమ్ । వర్షిష్ఠమూతయే భర ॥ 1
- ని యేన ముష్టిహత్యయా ని వృత్రా రుణధామహై । త్వోతాసో న్యర్వతా ॥ 2
- ఇన్ద్ర త్వోతాస ఆ వయం వజ్రం ఘనా దదీమహి । జయేఘ సం యుధి స్పృధః ॥ 3
- వయం శూరేభిరస్తృభి-రిన్ద్ర త్వయా యుజా వయమ్ । సాసహ్యోమ పుతన్యతః ॥ 4
- మహాఽ ఇన్ద్రః పరశ్చ ను మహిత్యమస్తు వజ్రితే । ద్యౌర్న ప్రథినా శవః ॥ 5[15]
- ప్రమోహే వా య ఆశత నరస్తోకస్య సనితా । విప్రాసో వా ధియాయవః ॥ 6
- యః క్రుక్షిః సోమపాతమః సముద్ర ఇవ పిన్వతే । ఉర్వీరాప్తో న క్రాకుదః ॥ 7
- ఏవా హ్యస్య సూన్యతా విరప్యీ గోమతీ మహీ । ప్రక్వా శాఖా న ద్రాశుషే ॥ 8
- ఏవా హి తే విభూతయః క్షాతయః ఇన్ద్ర మావతే । సద్యశ్చిత్సన్తి ద్రాశుషే ॥ 9
- ఏవా హ్యస్య కామ్యా స్తోమ ఉక్థం చ శంస్యా । ఇన్ద్రాయ స్తోమపీతయే ॥ 10[16]

(9)

ఇంద్రహితి దశర్చస్య సూక్తస్య వైశ్వామిత్రో మధుచ్చన్దా ఇన్ద్రో గాయత్రీ ।

- ఇన్ద్రేహి మత్స్యన్ద్రస్తో విశ్వేభిః సోమపర్వభిః । మహాఽ అభిష్ఠిరోజసా ॥ 1
- ఏమేనం సృజతా సుతే మున్దిమిన్ద్రాయ మున్దినే । చక్రిం విశ్వాని చక్రయే ॥ 2
- మత్స్వా సుశివ్ర మున్దిభిః స్తోమేభిర్విశ్వచర్షణే । సచైఘ సవనేష్యా ॥ 3
- అస్యగ్రమిన్ద్ర తే గిరః ప్రతి త్వాముదహాసత । అజోషా వృషభం పతిమ్ ॥ 4
- సం చోదయ చిత్రమర్వా-గ్రాధ ఇన్ద్ర వరేణ్యమ్ । అసదిత్తే విభు ప్రభు ॥ 5 [17]
- అస్మాన్తు తత్ర చోదయే-న్ద్ర రాయే రభస్యతః । తువిద్యుమ్న యశస్యతః ॥ 6
- సం గోమదిన్ద్ర వాజవ-ద్రస్యే పృథు శ్రవో బృహత్ । విశ్వాయుర్దేహ్యక్షితమ్ ॥ 7
- అస్యే ధేహి శ్రవో బృహ-ద్భ్యుమ్నం సహస్రసాతమమ్ । ఇన్ద్ర తా రథీనీరిషః ॥ 8

వసో॑రి॒న్ద్రం వ॑సు॒పతిం॑ గీ॒ర్భిర్బృ॑ణ॒న్త బు॒గ్మియ॑మ్ । హో॒మ గ॒న్తార॑మూ॒తయే॑ ॥ 9

సు॒తేసు॑తే న్యో॒కసే॑ బృ॒హద్బృ॑హ॒త ఏ॒దరిః । ఇ॒న్ద్రాయ॑ శూ॒షమ॑ర్చ॒తి ॥ 10 [18]

(10)

గాయ॑నీతి ద్వాదశ॑ర్చ॒స్యసూ॑క్తస్య॒ వైశ్వా॑మిత్రో మధు॑చ్ఛ॒న్దా ఇ॒న్ద్రోఽను॑ష్ఠుమ్ ।

గా॒యన్తి॑ త్వా గా॒య॒త్రిణో॑ ఽర్చ॒న్త్యర్క॑మ॒ర్కిణః॑ ।

బ్ర॒హ్మాణ॑స్త్వా శ॒తక॑త॒ ఉద్వం॑శ॒మివ॑ యే॒మిరే॑ ॥ 1

య॒త్నానోః॑ సా॒నుమా॑రు॒హ-దూ॑ర్భ॒స్పష్ట॑ క॒ర్షమ్ ।

తది॒న్ద్రో అ॒ర్థం॑ చే॒తతి॑ యూ॒థేన॑ వృ॒ష్టిరే॑జ॒తి ॥ 2

యు॒క్ష్యా॑ హి కే॒శినా॑ హ॒రీ వృ॑ష॒ణా క॑క్ష్య॒ప్రా ।

అ॒థా న॑ ఇ॒న్ద్ర సో॑మ॒పా గి॒రాము॑ప॒శ్రుతిం॑ చ॒ర ॥ 3

ఏ॒హి స్తో॒మా-అ॒భి స్వ॑రా ఽ॒భి గృ॑ణీ॒హ్యో రు॑వ ।

బ్ర॒హ్మ చ॑ నో వసో॑ స॒చే-న్ద్ర॑ య॒జ్ఞం చ॑ వ॒ర్ధయ॑ ॥ 4

ఉ॒క్థమి॑న్ద్రా॒య శం॑స్యం వ॒ర్ధనం॑ పు॒రుని॑ష్ఠి॒థే ।

శ॒క్రో య॑థా సు॒తేషు॑ ణో॒ రార॑ణ॒త్సఖ్యే॑షు చ ॥ 5

తమి॑త్స॒ఖిత్య॑ ఈ॒మహే॑ తం రా॒యే తం॑ సు॒వీర్యే॑ ।

స శ॒క్ర ఉ॑త నః శ॒క్త-ది॒న్ద్రో వసు॑ దయ॒మానః॑ ॥ 6 [19]

సు॒వివృ॑తం సు॒నిర॑జ-మి॒న్ద్ర త్వాదా॑త॒మిద్య॑శః ।

గ॒వైమ॑ప వ్ర॒జం వృ॑ధి కృ॒ణు॑ష్వ రా॒ధో అ॒ద్రివః॑ ॥ 7

న॒హి త్వా రో॑ద॒సీ ఉ॒భే బు॒ఘాయ॑మా॒ణమి॑న్వ॒తః ।

జే॒షః స్వ॑ర్వ॒తీర॑వః సం గా అ॒స్మభ్యం॑ ధూ॒నుహి॑ ॥ 8

అశ్రుత్కర్ణ శ్రుధీ హవం నూ చిద్ధధిష్వ మే గిరః ।
 ఇన్ద్ర స్తోమమిమం మమ కృష్వా యుజశ్చిదన్తరమ్ ॥ 9
 విద్యా హి త్వా వృషన్తమం వాజేషు హవనశ్రుతమ్ ।
 వృషన్తమస్య హూమహ ఊతిం సహస్రసాతమామ్ ॥ 10
 ఆ తూ స ఇన్ద్ర కౌశిక మన్దసానః స్తుతం పీబ ।
 నవ్యమాయుః ప్ర సూ తిర కృధీ సహస్రసామృషిమ్ ॥ 11
 పరి త్వా గిర్వణో గిర ఇమా భవన్తు విశ్వతః ।
 వృద్ధాయుమను వృద్ధయో జుష్టా భవన్తు జుష్టయః ॥ 12 [20]

(11)

ఇన్ద్రం విశ్వా ఇత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య జేతామాధుచ్చన్దస ఇన్ద్రో ఽనుష్టుప్ ।

ఇన్ద్రం విశ్వా అవీవృధ-న్తముద్రవ్యచస్రం గిరః ।
 రథీతమం రథీనాం వాజానాం సత్పతిం పతిమ్ ॥ 1
 ప్రఖ్యే త ఇన్ద్ర వ్రాజినో మా భేమ శవసస్పతే ।
 త్వామభి ప్ర ణోనుమో జేతారమపరాజితమ్ ॥ 2
 పూర్వీరిన్ద్రస్య రాతయో న వి దస్యన్త్యాతయః ।
 యదీ వాజస్య గోమతః స్తోతృభ్యో మంహతే ముఘమ్ ॥ 3
 పురాం భిన్దుర్యువా క్షవి-రమితౌజా అజాయత ।
 ఇన్ద్రో విశ్వస్య కర్మణో ధర్తా వ్రజీ పురుష్టుతః ॥ 4
 త్వం వలస్య గోమతో ఽపా వరద్రివో బిలమ్ ।
 త్వాం దేవా అబిభ్యుష-స్తుజ్యమానాస ఆవిఘః ॥ 5

త॒వా॒హం॑ శూ॒ర రా॒తిభిః॑ ప్ర॒త్యాయం॑ సి॒న్ధుమా॑వదన్ ।

ఉ॒పా॒తిష్ఠ॑న్త గి॒ర్వణో॑ వి॒దుష్టే॑ త॒స్య క్రా॑రవః ॥ 6

మా॒యాభి॑రి॒స్థ మా॒యినం॑ త్వం శు॒ష్టుమ॑వా॒తిరః॑ ।

వి॒దుష్టే॑ త॒స్య మే॑ధి॒రా-స్తే॑షాం శ్ర॒వాంస్య॑త్తిర ॥ 7

ఇ॒న్ద్రమీ॑శా॒నమో॑జ॒స్నా-భి॑ స్తో॒మా అ॒నూష॑త ।

స॒హస్రం॑ య॒స్య రా॑తయ॒ ఉత॑ వా స॒న్తి భూ॑య॒సీః ॥ 8 [21]

[చతుర్థోఽనువాకః ॥ సూ. 12 - 17]

(12)

అగ్నిం దూతమితి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్యకాణ్వోమేధాతిథిరగ్నిర్గాయత్రీ

అగ్నినాగ్నిరిత్యస్యనిర్మన్యాహవనీయావగ్నీదేవతే ।

అగ్నిం దూ॒తం వృ॑ణీ॒మహే॑ హో॒తారం॑ వి॒శ్వవే॑దసమ్ । అ॒స్య య॒జ్ఞస్య॑ సు॒క్రతు॑మ్ ॥ 1

అగ్ని॒మగ్నిం॑ హవీ॒మభిః॑ సదా॒ హవ॑న్త వి॒శ్వతి॑మ్ । హ్రా॒వ్యవా॑హం పు॒రుప్రి॑యమ్ ॥ 2

అగ్నే॑ దే॒వాః ఇ॒హో వ॑హ జ॒జ్ఞానో॑ వృ॒క్తబ॑ర్హిషే । అ॒స్మి హో॑తా స॒ ఈడ్యః॑ ॥ 3

తాః ఉ॒శతో॑ వి బో॒ధయ॑ యదగ్నే॒ యాసి॑ దూ॒త్యమ్ । దే॒వైరా స॑త్సి బర్హి॒షి ॥ 4

ఘృ॒తాహ॑వన దీ॒దివః॑ ప్ర॒తిష్ఠ॑ రిషతో॒ దహ॑ । అగ్నే॑ త్వం ర॒క్షస్వి॑నః ॥ 5

అగ్ని॒నాగ్నిః స॑మి॒ధ్యతే॑ క॒విర్బ్ర॑హ॒పతి॑ర్యు॒వా । హ్రా॒వ్యవా॑డ్ఘ్నో॒వస్యః॑ ॥ 6 [22]

క॒విప్రు॑గ్నిముప॑ స్తుహి స॒త్యధ॑ర్మాణమధ్య॒రే । దే॒వమీ॑వచా॒తన॑మ్ ॥ 7

యస్తా॒స్యమగ్నే॑ హ్రావి॒ష్ఠతి॑-ర్తూతం దే॒వ స॒పర్య॑తి । త॒స్య స్మ ప్రా॑వితా భ॒వ ॥ 8

యో అగ్నిం దే॒వవీ॑తయే హ్రావి॒ష్మాః ఆ॒వివా॑సతి । త స్మై పా॒వక మృ॑ళయ ॥ 9

స నః పా॒వక దీ॒ద్దివో॑ యగ్నే॑ దే॒వాః ఇ॒హో వ॑హ । ఉప॑ య॒జ్ఞం హ్రా॑విశ్చ నః ॥ 10

స నః స్త॒వాన॑ ఆ భ॒ర గా॒యత్రే॑ణ నవీ॒యసా॑ । ర॒యిం వీ॑రవ॒తీమి॑షమ్ ॥ 11

అగ్నే॑ శు॒క్రేణ॑ శో॒చిషా॑ వి॒శ్వాభి॑ర్దే॒వహూ॑తిభిః । ఇ॒మం స్తో॑మం జు॒షస్య॑ నః ॥ 12 [23]

(13)

ఆఠ్రీనూక్తమ్ - అగ్నిరూపా దేవతాః

సుసమిద్ధఇతిద్వాదశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిః ప్రథమాయాఇధ్యః (సమిద్ధోగ్నిర్వా)
 ద్వితీయాయాస్తనూనపాత్ తృతీయాయానరాశంసః చతుర్థ్యాఇళః పంచమ్యాబర్హిః షష్ఠ్యాదేవ్యోద్వారః
 సప్తమ్యాఉపాసానక్తా అష్టమ్యాదైవ్యాహోతారౌ (ప్రచేతసావితిగుణః) నవమ్యాఃసరస్వతీకాభారత్యః
 దశమ్యాస్త్యష్టా ఏకాదశ్యా వనస్పతిః ద్వాదశ్యాః స్వాహాకృతయౌ దేవతాః గాయత్రీధండః ।

- 1 సుసమిద్ధో వ్ర ఆ వహ దేవాః అగ్నే హ్రవిష్మతే । హోతః పావక్త యక్షీ చ ॥ 1
- 2 మధుమంతం తనూనపా-ద్భుజ్జం దేవేషు నః కవే । అద్యా కృణుహి వీతయే ॥ 2
- 3 నరాశంసమిహ త్రియ-మస్మిన్యజ్జ ఉప హ్వయే । మధుజిహ్వం హవిష్మతమ్ ॥ 3
- 4 అగ్నే సుఖతమే రథే దేవాః ఈళిత ఆ వహ । అస్మి హోతా మనుర్హితః ॥ 4
- 5 స్త్రణీత బర్హిరానుష-గ్మతపుష్టం మనీషిణః । యత్రామృతస్య చక్షణమ్ ॥ 5
- 6 వి శ్రయంతామృతావృథో ద్వారో దేవీరసశ్చతః । అద్యా నూనం చ యష్టవే ॥ 6 [24]
- 7 నక్తోషాసా సుపేశసా 2స్మిన్యజ్జ ఉప హ్వయే । ఇదం నో బర్హిరాసదే ॥ 7
- 8 తా సుజిహ్వ ఉప హ్వయే హోతారా దైవ్యాకవీ । యజ్జం నో యక్ష్తామిమమ్ ॥ 8
- 9 ఇళా సరస్వతీ మహీ త్రిసో దేవీర్మయోభువః । బర్హిః సీదన్తస్సిధః ॥ 9
- 10 ఇహ త్వష్టారమగ్రియం విశ్వరూప్రముప హ్వయే । అస్మాకమస్తు కేవలః ॥ 10
- 11 అవ సృజా వనస్పతే దేవ దేవేభ్యో హ్రవిః । ప్ర దాతురస్తు చేతనమ్ ॥ 11
- 12 స్వాహో యజ్జం కృణోతనే-న్ద్రాయ యజ్జన్ గృహే । తత్ర దేవాః ఉప హ్వయే ॥ 12 [25]

(14)

బభిరగ్న ఇతి ద్వాదశర్చస్యసూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిర్విశ్వేదేవా గాయత్రీ । (వైశ్వదేవత్యం
 సూక్తభేదప్రయోగే యల్లింగం సా దేవతేతిపక్షే ఆద్యయోర్వయోరగ్నిః తృతీయాయా విశ్వేదేవాః
 తతోనవానామగ్నిః ఏవంద్వాదశర్చమ్)

ఐభిరగ్నే దువో గిరో విశ్వేభిః సోమపీతయే । దేవేభిర్యాహి యక్షీ చ । 1
 ఆ త్వా కణ్వా అహూషత గృణన్తి విప్ర తే ధియః । దేవేభిరగ్న ఆ గహి ॥ 2
 ఇన్ద్రవాయూ బృహస్పతిం మిత్రాగ్నిం పూషణం భగమ్ । ఆదిత్యాన్మారుతం గ్రణమ్ ॥ 3
 ప్ర వో భియన్త ఇన్దవో మత్సరా మాదయిష్టవః । ద్రప్సా మధ్వశ్చమూషదః ॥ 4
 ఈశతే త్వామవస్యవః కణ్వాసో వృక్షబర్హిషః । హావిష్మన్తో అరంకృతః ॥ 5
 పుతపృష్ఠా మనోయుజో యే త్వా వహన్తి వహ్నయః । ఆ దేవాన్తోమపీతయే ॥ 6 [26]

తాన్యజత్రాః ఋతావృధో ఽగ్నే పత్నీవతస్కృధి । మధ్వః సుజిహ్వ పాయయ ॥ 7
 యే యజత్రా య ఈడ్యా-స్తే తే పిబన్తు జిహ్వయా । మధోరగ్నే వషట్కృతి ॥ 8
 ఆకీం సూర్యస్య రోచనా-ద్విశ్వాన్దేవాః ఉషర్భుధః । విప్రో హోతేహ వక్షతి ॥ 9
 విశ్వేభిః సోమ్యం మధ్వ-ఽగ్న ఇన్ద్రేణ వాయునా । పిబా మిత్రస్య ధామభిః ॥ 10
 త్వం హోతా మనుర్హితో- ఽగ్నే యజ్ఞేషు సీదసి । సేమం నో అధ్వరం యజ ॥ 11
 యుక్షావ హ్యరుషీ రథే-హారితో దేవ రోహితః । తాభిర్దేవాః ఇహో వహ ॥ 12 [27]

(15)

ఇన్ద్రసోమమితి ద్వాదశర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిః ఆద్యానాం షణ్ణాం
 ఇంద్రోమరుతస్వష్టాగ్నిరిన్ద్రోమిత్రావరుణౌ తతశ్చతస్సణాం ద్రవిణోదాఅగ్నిః ఏకాదశ్యా అశ్వినౌ
 ద్వాదశ్యా అగ్నిరాయత్రీ । (ఋతుదేవతా ఏతాః)

ఇన్ద్ర సోమం పిబ ఋతునా ఽఽత్వా విశన్విన్దవః । మత్సరాన్ద్రసోదోకసః ॥ 1
 మరుతః పిబత ఋతునా ప్రోత్రాద్యజ్ఞం పునీతన । యూయం హి ష్టా సుదానవః ॥ 2
 అభి యజ్ఞం గృణీహి నో గ్నావో నేష్టః పిబ ఋతునా । త్వం హి రత్నధా అసి ॥ 3
 అగ్నే దేవాః ఇహో వహ సాదయా యోనిషు త్రిషు । పరి భూష పిబ ఋతునా ॥ 4
 బ్రాహ్మణా దిన్ద్ర రాధస్యః పిబా సోమమృతూః రసు । తవేద్ధి సఖ్యమస్తృతమ్ ॥ 5
 యువం దక్షం ధృతవ్రత మిత్రావరుణ ద్రూశభమ్ । ఋతునా యజ్ఞమాశాధే ॥ 6 [28]

ద్రవిణోదా ద్రవిణస్తో-గ్రావహస్తాస్తో అధ్వరే । యజ్ఞేషు దేవమీళతే ॥	7
ద్రవిణోదా దదాతు నో వసూని యాని శృణ్వీరే । దేవేషు తా వనామహే ॥	8
ద్రవిణోదాః పిపీషతి జుహోత ప్ర చ తిష్ఠత । నేష్టాద్భుతుభిరివ్యత ॥	9
యత్వా తురీయమృతుభి-ద్రవిణోద్దో యజామహే । అధ స్మా నో ద్దదిర్భవ ॥	10
అశ్వినా పిబతం మధు దీద్యగ్నీ శుచివ్రతా । ఋతునా యజ్ఞవాహసా ॥	11
గార్హపత్యేన సస్య ఋతునా యజ్ఞనీరసి । దేవాన్దేవయతే యజ ॥	12 [29]

(16)

అత్వావహన్వీతి నవర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథి రిన్దో గాయత్రీ ।

ఆ త్వా వహన్తు హరయో వృషణం సోమపీతయే । ఇన్ద్ర త్వా సూరచక్షసః ॥	1
ఇమా ధానా ఘృతస్నువో హరీ ఇహోప వక్షతః । ఇన్ద్రం సుఖతమే రథే ॥	2
ఇన్ద్రం ప్రాతర్హవామహ ఇన్ద్రం ప్రయత్యధ్వరే । ఇన్ద్రం సోమస్య పీతయే ॥	3
ఉప నః సుతమా గహి హరిభిరిన్ద్ర కేశిభిః । సుతే హి త్వా హవామహే ॥	4
సేమం నః స్తోమమా గ-హ్యాప్రేదం నవనం సుతమ్ । గౌరో న తృప్తితః పిబ ॥	5 [30]

ఇమే సోమాన ఇన్దవః సుతాస్తో అధి బర్హిషి । తా ఇన్ద్ర సహసే పిబ ॥	6
అయం తే స్తోమో అగ్రియో హృద్విస్ఫుగన్తు శంతమః । అథా సోమం సుతం పిబ ॥ 7	7
విత్వమితృవనం సుత-మిన్ద్రో మదాయ గచ్ఛతి । వృత్రహా సోమపీతయే ॥	8
సేమం నః కామమా వృణ గోభిరశ్వైః శతక్రతో । స్తవామ త్వా స్వాధ్యః ॥	9 [31]

(17)

ఇంద్రావరుణయోరితి నవర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథి రిన్ద్రావరుణో గాయత్రీ । యువాకుహిద్వౌచౌ పాదానిచృతౌ (ఇన్ద్రః సహస్రేతి ప్రాసీయసీ వా) ।

- ఇన్ద్రావరుణయోరహం ప్రపూజోరవ ఆ వృణే । తా నో మృశాత కుశ్యశే ॥ 1
- గన్తారా హి స్థోఽవసే హవం విప్రస్య మావతః । ధర్తారా చర్షణీనామ్ ॥ 2
- అనుకామం తర్పయేథా-మిన్ద్రావరుణ రాయ ఆ । తా వాం నేదిష్ఠమీమహే ॥ 3
- యువాకు హి శచీనాం యువాకు సుమతీనామ్ । భూయామ వాజదావ్నామ్ ॥ 4
- ఇన్ద్రః సహస్రదావ్నాం వరుణః శంస్యానామ్ । క్రతుర్భవత్సుక్త్యః ॥ 5 [32]
- తయోరిదవసా వయం ప్రనేమ ని చ ధీమహి । స్యాదుత ప్రరేచనమ్ ॥ 6
- ఇన్ద్రావరుణ వామహం హువే చిత్రాయ రాధసే । అస్మాన్సుజిగ్యుషస్మృతమ్ ॥ 7
- ఇన్ద్రావరుణ నూ ను వాం సిషాసన్తిషు దీప్ష్యా । అస్మభ్యం శర్మ యచ్ఛతమ్ ॥ 8
- ప్ర వామశ్నోతు సుష్టుతి-రిన్ద్రావరుణ యాం హువే । యామృధాధే సధస్తుతిమ్ ॥ 9 [33]

(18)

[వజ్రమోఽనువాకః ॥ సూ. 18 - 23]

సోమాసమితి నవర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిః ఆద్యానాం తిసృణాం బ్రహ్మణస్పతిః చతుర్థ్యా ఇన్ద్రసోమబ్రహ్మణస్పతయః పంచమ్యా ఇన్ద్రసోమబ్రహ్మణస్పతయోదక్షిణాచ తతశ్చతస్పృణాం సదసస్పతిః (అన్తాయా నరాశంసో వా) గాయత్రీ ।

- సోమానం స్వరణం కృణుహి బ్రహ్మణస్పతే । కక్షీవన్తం య ఔశిజః ॥ 1
- యో రేవాన్యో అమీవహా వసువిత్పుష్టివర్ధనః । స నః సిషక్తు యస్తురః ॥ 2
- మా వః శంసో అరరుషో ధూర్తిః ప్రణజ్ఞర్త్యస్య । రక్షాణో బ్రహ్మణస్పతే ॥ 3
- స ఘా వీరో న రిష్యతి యమిన్ద్రో బ్రహ్మణస్పతిః । సోమో హినోతి మర్త్యమ్ ॥ 4
- త్వం తం బ్రహ్మణస్పతే సోమ ఇన్ద్రశ్చ మర్త్యమ్ । దక్షిణా ప్రాత్యంహసః ॥ 5 [34]
- సదస్పతిమద్భుతం ప్రియమిన్ద్రస్య కామ్యమ్ । సనిం మేధామయాసిషమ్ ॥ 6
- యస్మాద్భుతే న సిధ్యతి యజ్ఞో విప్రశ్చితశ్చన । స దీనాం యోగమిన్వతి ॥ 7

అదృధోన్తి హవిష్కృతిం ప్రాజ్ఞం కృణోత్యధ్వరమ్ । హోత్రా దేవేషు గచ్ఛతి ॥ 8

నరాశంసం సుధృష్టమ-మపశ్యం ప్రప్రథస్తమమ్ । దివో న సద్యమఖసమ్ ॥ 9 [35]

(19)

ప్రతిత్యమితి నవర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిరగ్నామరుతో గాయత్రీ ।

ప్రతి త్యం చారుమధ్వరం గోపీథాయ ప్ర హూయసే । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 1

వహి దేవో న మర్త్యో మహస్తవ క్రతుం పరః । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 2

యే మహో రజసో విదు-ర్విశ్వే దేవాసో అద్రుహః । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 3

య ఉగ్రా అర్కమాస్తచు-రనాధృష్టాస్త ఓజసా । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 4

యేశుత్రా ఘోరవర్చసః సుక్షత్రాసో రిశాదసః । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 5 [36]

యే నాకస్యాధి రోచనే దివి దేవాస్త ఆసతే । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 6

య ఈజ్ఞయన్తి పర్వతా-న్తిరః సముద్రమర్ణవమ్ । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 7

ఆ యే తస్వన్తి రశ్మిభి-న్తిరః సముద్రమోజసా । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 8

అభి త్వా పూర్వపీతయే-స్సజామి సోమ్యం మధు । మరుద్భిరగ్న ఆ గహి ॥ 9 [37]

॥ ఇతి ప్రథమోఽష్టకే ప్రథమోఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥

॥ ప్రథమాధ్యాయే వర్గాః 37 సూక్తాని 19 ఋచః 194 ॥

[ద్వితీయో ౭ధ్యాయః ॥ వ.1-38]

(20)

అయందేవాయేత్యష్టర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథి ర్భవో గాయత్రీ ।

- అయం దేవాయ జన్మనే స్తోమో విప్రేభిరాసయా । అకారి రత్తధాతమః ॥ 1
- య ఇన్ద్రాయ వచోయుజా తతక్షుర్మనసా హరీ । శమీభిర్త్యజ్జమాశత ॥ 2
- తక్షన్నాసత్యాభ్యాం పరిజ్మానం సుఖం రథమ్ । తక్షన్దేనుం సబర్దుభూమ్ ॥ 3
- యవనా పితరా పునః సత్యమన్త్రా ఋజూయవః । ఋభవో విష్ట్యక్రత ॥ 4
- సం వో మదాసో అగ్రతే-న్ద్రేణ చ మరుత్వతా । ఆదిత్యేభిశ్చ రాజభిః ॥ 5 [1]
- ఉత త్యం చమసం నవం త్వష్టుర్దేవస్య నిష్కృతమ్ । అకర్త చతురః పునః ॥ 6
- తే నో రత్నాని ధత్తన త్రిరా సాప్తాని సున్వతే । ఏకమేకం సుశస్తిభిః ॥ 7
- అధారయన్త వహ్నాయో ౭భజన్త సుకృత్యయా । భాగం దేవేషు యజ్జియమ్ ॥ 8 [2]

(21)

ఇహేన్ద్రాగ్నితి షకర్చస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథి రిన్ద్రాగ్ని గాయత్రీ ।

- ఇహేన్ద్రాగ్ని ఉప హ్వయే తయోరిత్తోమముశ్మసి । తా సోమం సోమపాతమా ॥ 1
- తా యజ్ఞేషు ప్ర శంసతే-న్ద్రాగ్ని శుమ్భతా నరః । తా గాయత్రేషు గాయత ॥ 2
- తా మిత్రస్య ప్రశస్తయ ఇన్ద్రాగ్ని తా హవామహే । సోమపా సోమపీతయే ॥ 3
- ఉగ్రా సన్తా హవామహా ఉషేదం సవనం సుతమ్ । ఇన్ద్రాగ్ని ఏహ గచ్ఛతామ్ ॥ 4
- తా మహాన్తా సదస్పతీ ఇన్ద్రాగ్ని రక్ష ఉబ్జతమ్ । అప్రజాః సన్వతిణః ॥ 5
- తేన సత్యేన జాగృత-మధి ప్రచేతునే ప్రదే । ఇన్ద్రాగ్ని శర్మ యచ్ఛతమ్ ॥ 6 [3]

(22)

ప్రాతర్యజేత్యేకవింశత్యుచస్య సూక్తస్య కాణ్వోమేధాతిథిః ఆద్యానాం చతస్మణామశ్వినౌ తతశ్చతస్మణాం నవితా తతోద్వయోరగ్నిః తత ఏకస్యా దేవ్యః తత ఏకస్యా ఇంద్రాణీపరుణాన్యగ్నాయ్యుః తతోద్వయోర్జ్వావాపుథివ్యౌ తత ఏకస్యాః పృథివీ తతః షణ్ణాం విష్ణుః (అతోదేవా ఇత్యస్యా దేవావా) గాయత్రీ ।

- ప్రాతర్యజా వి బోధయా-శ్వినావేహ గచ్ఛతామ్ । అస్య సోమస్య పీతయే ॥ 1
- యా సురథా రథీతమో-భా దేవా దివిస్పృశా । అశ్వినా తా హవామహే ॥ 2
- యా వాం కశా మధుమత్య-శ్వినా సూన్మతావతీ । తయా యజ్ఞం మిమిక్షతమ్ ॥ 3
- నహి వామస్తి దూరకే యత్రా రథేన గచ్ఛథః । అశ్వినా సోమినో గృహమ్ ॥ 4
- హిరణ్యపాణిమూతయే సవితార ముప హ్వయే । స చేత్తా దేవతా ప్రదమ్ ॥ 5 [4]
- అపాం నపాతమవసే సవితారముప స్తుహి । తస్య వ్రతాన్యశ్మసి ॥ 6
- విభక్తారం హవామహే వసోశ్చిత్రస్య రాధసః । సవితారం నృచక్షసమ్ ॥ 7
- సఖాయ ఆ ని షీదత సవితా స్తోమ్యై ను సః । దాతా రాధాంసి శుమ్భతి ॥ 8
- అగ్నే పత్నీరిహో వహ దేవానాముశతీరుప । త్వష్టారం సోమపీతయే ॥ 9
- ఆ గ్నా అగ్న ఇహోవసే హోత్రాం యవిష్ట భారతీమ్ । వరూత్రీం ద్విషణాం వహ ॥ 10 [5]
- అభి నో దేవీరవసా మహాః శర్మణా నృపత్నీః । అచ్ఛిన్నపత్రాః సచన్తామ్ ॥ 11
- ఇహేన్ద్రాణీముప హ్వయే వరుణానీం స్వస్తయే । అగ్నాయీం సోమపీతయే ॥ 12
- మహీ ద్యాః పృథివీ చ న ఇమం యజ్ఞం మిమిక్షతామ్ । ప్రిప్యతాం నో భరీమభిః ॥ 13
- తయోరిద్ధృతవత్పయో విప్రా రిహన్తి దీతిభిః । గన్ధర్వస్య ధ్రువే ప్రదే ॥ 14
- స్యోనా పృథివి భవా-న్యక్షరా నివేశనీ । యచ్ఛా వః శర్మ ప్రప్రథః ॥ 15 [6]
- అతో దేవా అవస్తు నో యతో విష్ణుర్విచక్రమే । పృథివ్యాః సప్త ధామభిః ॥ 16
- ఇదం విష్ణుర్వి చక్రమే త్రేధా ని దధే ప్రదమ్ । సమూహ్వామస్య పాంసురే ॥ 17

- త్రీణీ॑ ప్రదా॑ వి చ॑క్రమే॑ విష్ణు॑ర్గోపా॑ అదా॑భ్యః । అతో॑ ధ॑ర్మాణి॑ ధారయన్ ॥ 18
- విష్ణోః॑ కర్మా॑ణి పశ్య॑త్ర యతో॑ వ్రతా॑ని పస్తు॑శే । ఇన్ద్ర॑స్త్వ యుజ్యః॑ సఖా॑ ॥ 19
- తద్విష్ణోః॑ పర॑మం ప్రదం॑ సదా॑ పశ్య॑న్తి సూ॑రయః । ది వీ॑వ చక్షు॑రాత॑తమ్ ॥ 20
- తద్విష్ణో॑సో విప్ర॑న్యవో॑ జాగ్ర॑వాంస్వః సమి॑న్ధతే । విష్ణో॑ర్వృత్ప॑రమం ప్రదమ్ ॥ 21 [7]

(23)

తీవ్రాః సోమాస ఇతి చతుర్వింశత్యృచస్యసూక్తస్య కాణోమ్మేధాతిథిః ఆద్యాయా వాయుః
 తతోద్వయో రింద్రవాయూ తతస్తిస్థణాం మిత్రావరుణౌ తతస్తిస్థణాం మరుతః (మరుత్వానింద్ర ఇతి
 కేచిత్) తతస్తిస్థణాం విశ్వేదేవాః తతస్తిస్థణాం పూషా తతః సప్తానామాపః తత ఏకస్యా అగ్న్వాపః
 తత ఏకస్యా అగ్నిః అప్స్వంతరితి పురఉష్టిక్ అప్పుమ ఇత్యనుష్టుప్ ఇదమాప
 ఇత్యాద్యాస్తిసోఽనుష్టుభః ఆపఃపృణీతేతి ప్రతిష్ఠా శేషా గాయత్ర్యః । (అగ్న్వాప
 ఇత్యత్రాప్యబ్జస్యపూర్వనిపాతేప్రాప్తే ద్వంద్వేధి ఇతి సూత్రాదగ్నిశబ్దస్యపూర్వనిపాతః కృతః)

- తీవ్రాః॑ సోమా॑స్ ఆ గ॑హ్యో-శీ॑ర్వన్తః॑ సుతా॑ ఇమే । వాయో॑ తాన్ప్ర॑స్థితాన్పి॑బ ॥ 1
- ఉ॒భా దే॒వా ది॒విస్సృ॑శే-స్ర॒వాయూ॑ హ॒వామహే॑ । అస్య॑ సోమ॑స్య పీ॒తయే॑ ॥ 2
- ఇన్ద్ర॑వాయూ మ॒నోజు॑వా విప్రా॑ హవ॒న్తః క్షీ॑తయే । సహ॑స్రాక్షా ద్ధి॒యస్ప॑తీ ॥ 3
- మిత్రం॑ వ॒యం హ॒వామహే॑ వరు॒ణం సోమ॑పీతయే । జు॒జ్ఞానా॑ పూ॒తదక్ష॑సా ॥ 4
- ఋతే॑న్ యావృ॑తావృ॒ధా-వృ॑తస్త్వ జ్యోతి॑ప్తప్ష॒తీ । తా మిత్రా॑వరు॒ణా హ॑వే ॥ 5 [8]
- వరు॑ణః ప్రా॒వితా॑ భువ-న్త్రితో॑ వి॒శ్వాభి॑రూతి॒భిః । కర॑తాం నః సు॒రాధ॑సః ॥ 6
- మరు॑త్వన్తం హ॒వామహా॑ ఇన్ద్ర॒మా సోమ॑పీతయే । స॒జూర్దణే॑న్ తృ॒మ్పతు ॥ 7
- ఇన్ద్ర॑జ్యేష్ఠా మరు॒ద్గణా॑ దే॒వాన్వః పూ॑షరాతయః । విశ్వే॑ మమ॒ శ్రుతా॑ హ॒వమ్ ॥ 8
- హత॑ వృ॒త్రం సు॑దానవ ఇన్ద్రే॑ణ సహ॒సా యు॑జా । మా నో॑ ద్దుః శంస॑ ఈశత ॥ 9
- వి॒శ్వాన్వే॑వాన్వ॒వామహే॑ మరు॒తః సోమ॑పీతయే । ఉ॒గ్రా హి పృ॑శ్నిమాతరః ॥ 10 [9]

- జయతామివ తన్యతు-ర్మరుతామేతి ధృష్టుయా । యచ్ఛుభం యాథనా నరః ॥ 11
- పాస్కారాద్విద్యుతస్పర్య-ఽతో జాతా అవన్తు నః । మరుతో మృళయన్తు నః ॥ 12
- ఆ పూషక్షౌత్రబర్హిష-మాఘుణే ధరుణం దివః । ఆజా నష్టం యథా ప్రశుమ్ ॥ 13
- పూషా రాజానమాఘుణీ-రపగూప్శాం గుహో హితమ్ । అపిన్దచ్చిత్రబర్హిషమ్ ॥ 14
- ఉతో స మహ్యమిన్దుభిః షడ్వ్యక్తాః అనుసేషిధత్ । గోభిర్యవం న చర్కృషత్ ॥ 15 [10]
- అమ్బయో యన్త్యధ్వభి-ర్జామయో అధ్వరీయతామ్ । పృక్షుతీర్మధునా పయః ॥ 16
- అమూర్యా ఉప సూర్యే యాభిర్వా సూర్యః ప్రహ । తా నో హిన్వంత్యధ్వరమ్ ॥ 17
- అపో దేవీరుప హ్వయే యత్ర గావః పిబన్తి నః । సిన్ధుభ్యః కర్త్యం హవిః ॥ 18
- అప్స్వంనరమృతమపు భేషజ-మపాముత ప్రశస్తయే । దేవా భవత వ్రాజినః ॥ 19
- అపు మే సోమో అబ్రవీ-దన్తర్విశ్వాని భేషజా ।
- అగ్నిం చ విశ్వశమ్భువ-మాపశ్చ విశ్వభేషజీః ॥ 20 [11]
- ఆపః పృణీత భేషజం వరూథం తన్వే ౩ మమ । జ్యోక్ష్మ సూర్యం దృశే ॥ 21
- ఇదమాపః ప్ర వహత యత్కిం చ దురితం మయి ।
- యద్వాహమభిదుద్రోహా యద్వా శేప ఉతాన్యతమ్ ॥ 22
- ఆపో అద్యాన్వచారిషం రసేవ సమగస్మహి ।
- పయస్వానగ్న ఆ గహి తం మా సం సృజ వర్చసా ॥ 23
- సం మాగ్నే వర్చసా సృజ సం ప్రజయా సమాయుషా ।
- విద్యు ర్మే అస్య దేవా ఇన్దో విద్యాత్సహ ఋషిభిః ॥ 24 [12]

[షష్ఠోఽనువాకః ॥ 6 ॥ సూ.24-30]

(24)

కస్యసూనమితి పఞ్చదశర్చస్య సూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్చేపః సకృత్రిమో వైశ్వామిత్రో దేవరాతః ఆద్యాయాః
 కః ద్వితీయాయాఅగ్ని స్తతస్తిస్పణాం సవితా (భగభక్తస్యేత్యస్యాభగో వా) నహితేక్షత్రమిత్యాద్యానాం
 వరుణస్త్రిష్టవ్ అభిత్వేత్యాదితిస్రో గాయత్ర్యః ।

కస్య॑ సూ॒నం క॑త్రమస్యా॒మృతా॑నాం మ॒నామ॑హే చారు॒ దేవస్య॑ నామ ।
 కో నో॑ ముహ్యో॒ అది॑తయే పు॒నర్దా-త్త్రి॑తరంచ దృశే॒యం మూ॑తరం చ ॥ 1
 అగ్నే॑ర్వయం ప్రథ॒మస్యా॒మృతా॑నాం మ॒నామ॑హే చారు॒ దేవస్య॑ నామ ।
 స నో॑ ముహ్యో॒ అది॑తయే పు॒నర్దా-త్త్రి॑తరం చ దృశే॒యం మూ॑తరం చ ॥ 2
 అభి॑ త్వా దేవ స॒విత-రీ॑శాన్తం వా॒ర్యాణా॑మ్ । సదా॑వన్భాగమీ॒మహే॑ ॥ 3
 యశ్చి॑ద్ధి త ఇ॒త్యా భ॑గః శశమా॒నః పు॒రా ని॑దః । అద్వే॑షో హస్త॒యోర్దధే॑ ॥ 4
 భగ॑భక్తస్య తే వ॒య-ము॑దశే॒షు త॑వావసా । మూ॒ర్ధానం॑ రాయ ఆ॒రభే॑ ॥ 5 [13]

నహి॑ తే క్ష॒త్రం న స॒హో న ము॑న్యుం వ॒యశ్చ॑నామీ ప్ర॒తయ॑న్త ఆపుః ।
 నేమా॑ ఆపో అని॒మిషం॑ చ॒రన్తీ ర్న-యే॑ వాతస్య ప్ర॒మిన॑న్త్యభ్వమ్ ॥ 6
 అబు॑ద్ధే రాజా వరు॒ణో వన॑స్యో-ర్షం సూ॒పం దద॑తే పూ॒తదక్షః॑ ।
 నీచీ॑నాః స్థు॒రుపరి॑ బు॒ద్ధ ఏషా-మ॑స్మే అ॒న్తర్ని॑హితాః కే॒తవః॑ స్యుః ॥ 7
 ఉరుం॑ హి రాజా వరు॒ణశ్చ॑కార॒ సూ॒ర్యాయ॑ ప॒న్థామన్వే॑తవా ఉ ।
 అప॑దే పాదా ప్రతి॒ధాత॑వే 2క-రుతాప॒వక్తా హృ॑దయావి॒ధశ్చిత్ ॥ 8
 శతం॑ తే రాజన్తి॒షజః॑ సహస్ర-ము॒ర్వీ గ॑భీరా సు॒మతి॑ష్ఠే అస్తు ।
 బాధ॑స్య దూరే నిర్మ॒తిం ప॒రాచైః కృ॑తం చి॒దేనః॑ ప్ర ము॒ముగ్ధ్య॑స్మత్ ॥ 9
 అమీ॑ య ఋక్షా నిహితాస ఉచ్చా నక్తం దదృ॒శ్రే కు॑హ చిద్ధి॒వేయః॑ ।
 అద॑బ్ధాని వరు॒ణస్య॑ వ్రతాని వి॒చాక॑శచ్చ॒న్ద్రమా॑ నక్త॒మేతి ॥ 10 [14]

- తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా వన్దమాన-స్తదా శాస్తే యజమానో హవిర్భిః ।
 అహేళమానో వరుణేహ జోధ్య-రుశంస మా న ఆయుః ప్ర మోషీః ॥ 11
- తదిన్సక్తం తద్దివా మహ్యమాహు-స్తదయం కేతో వృద ఆ వి చష్టే ।
 శునఃశేషో యమహ్వద్భ్రతః సో అస్మాన్రాజా వరుణో ముమోక్తు ॥ 12
- శునఃశేషో హ్యహ్వద్భ్రత-స్త్రిష్వాదిత్యం ద్రుపదేషు బద్ధః ।
 అవైనం రాజా వరుణః సస్పృజ్యా-ద్విద్వా అదభ్తో వి ముమోక్తు పాశాన్ ॥ 13
- అవ తే హేళో వరుణ నమోభి-రవ యజ్ఞేభిరీమహే హవిర్భిః ।
 క్షన్తున్సృభ్యమసుర ప్రచేతా రాజన్నేనాంసి శిశ్రథః కృతాని ॥ 14
- ఉదుత్తమం వరుణ పాశమస్మ-దవాధమం వి మధ్యమం శ్రధాయ ।
 అథా వయమాదిత్య వ్రతే తవా-నాగస్రో అదితయే స్యామ ॥ 15 [15]

(25)

యచ్ఛిద్ధిత ఇత్యేకవింశత్యుచస్య సూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్శేషో వరుణోగాయత్రీ ।

- యచ్ఛిద్ధితే విశో యథా ప్ర దేవ వరుణ వ్రతమ్ । మినీమసి ద్యవిద్యవి ॥ 1
- మా నో వధాయ హాత్సవే జిహీక్షానస్య రీరథః । మా హృణానస్య మున్యవే ॥ 2
- వి మృక్షీకాయ తే మనో రథీరశ్వం న సందితమ్ । గీర్భిర్వరుణ సీమహి ॥ 3
- పరా హి మే విమన్యవః పతన్తి వస్యఇష్టయే । వయో న వస్తీరుప ॥ 4
- కదా క్షత్రశ్రియం నర-మా వరుణం కరామహే । మృక్షీకాయోరుచక్షసమ్ ॥ 5 [16]
- తదిత్సమానమాశాతే వేసన్తా న ప్ర యుచ్ఛతః । ధృతవ్రతాయ దాశుషే ॥ 6
- వేదా యో వీనాం పద-మన్తరిక్షేణ పతతామ్ । వేద నావః సముద్రియః ॥ 7
- వేద మాసో ధృతవ్రతో ద్వాదశ ప్రజావతః । వేదా య ఉప్తజాయతే ॥ 8

- వేద వాతస్య వర్తని-మురోర్మష్యస్య బృహతః । వేదా యే అధ్యాసతే ॥ 9
- ని షసాద ధృతవ్రతో వరుణః ప్రస్త్యా 3 స్వా । సామ్రాజ్యాయ సుక్రతుః ॥ 10 [17]
- అతో విశ్వాన్యద్భుతా చికిత్వా అభి పశ్యతి । కృతాని యా చ కర్తా ॥ 11
- స నో విశ్వాహో సుక్రతు-రాదిత్యః సుపథా కరత్ । ప్ర ణ ఆయాంషి తారిషత్ ॥ 12
- బిభ్రద్దాపిం హిరణ్యయం వరుణో వస్త నిర్ణిజమ్ । పరి స్పశో ని షేదిరే ॥ 13
- న యం దిష్పన్తి దిష్పవో న ద్రుహ్యోణో జనానామ్ । న దేవతుభిమాతయః ॥ 14
- ఉత యో మానుషేష్వా యశశ్చక్రే అసామ్యా । అస్మాకముదరేష్వా ॥ 15 [18]
- పరా మే యన్తి ధీతయో గావో న గవ్యూతీరను । ఇచ్చన్తీరురుచక్షసమ్ ॥ 16
- సం ను వోచావహై పున-ర్యతో మే మధ్వాభృతమ్ । హోతేవ క్షదసే ప్రియమ్ ॥ 17
- దర్తం ను విశ్వదర్మతం దర్తం రథమధి క్షమి । ఏతా జుషత మే గిరః ॥ 18
- ఇమం మే వరుణ శ్రుధీ హవమద్యా చ మృళయ । త్వామవస్యూరా చకే ॥ 19
- త్వం విశ్వస్య మేధిర దివశ్చ గృశ్చ రాజసి । స యామన్తి ప్రతి శ్రుధి ॥ 20
- ఉదుత్తమం ముముగ్ధి నో వి పాశం మధ్యమం చృత । అవాద్దమాని జీవసే ॥ 21[19]

(26)

వసిష్యేతి దశర్చస్య సూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్యేపో ౭ గ్నిర్గాయత్రీ ।

- వసిష్వా హి మియేధ్య వస్త్రాణ్యారాం పతే । సేమం నో అధ్వరం యజ ॥ 1
- ని నో హోతా వరేణ్యః సదా యవిష్ట మన్మభిః । అగ్నే ద్దివిత్మతా వచః ॥ 2
- ఆ హి ష్మా సూనవే పితా-పిర్యజత్యాపయే । సఖా సఖ్యే వరేణ్యః ॥ 3
- ఆ నో బర్హి రిశాదసో వరుణో మిత్రో అర్తమా । సీదన్తు మనుషో యథా ॥ 4
- పూర్వ్య హోతరస్య నో మన్దస్య సఖ్యస్య చ । ఇమా ఉ షు శ్రుధీ గిరః ॥ 5 [20]

- యచ్చిద్ధి శశ్వతా తనా దేవందేవం యజామహే । త్వే ఇద్ధాయతే హవిః ॥ 6
- ప్రియో నో అస్తు విశ్వతి-ర్హితా మన్దో వరేణ్యః । ప్రియాః స్వగ్నయో వయమ్ ॥ 7
- స్వగ్నయో హి వార్యం దేవాసో దధిరే చ నః । స్వగ్నయో మనామహే ॥ 8
- అథా న ఉభయేషా-మమృత మర్త్యానామ్ । మిథః సస్తు ప్రశస్తయః ॥ 9
- విశ్వేభిరగ్నో అగ్నిభి-రిమం యజ్జమిదం వచః । చ నో ధాః సహసో యహో ॥ 10 [21]

(27)

అశ్వనత్యేతి త్రయోదశర్చస్యసూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్వేపోగ్నిర్గాయత్రీ । నమోమహద్భ్యఇత్యస్యాదేవా స్త్రిష్టుప్

- అశ్వం న త్వా వారవంతం వంద్ధ్యా అగ్నిం నమోభిః । ప్రపూజన్తమధ్వరాణామ్ ॥ 1
- స ఘా నః సూనుః శవసా పృథుప్రగామా సుశేవః । మీధ్వా అస్మాకం బభూయాత్ ॥ 2
- స నో దూరాచ్ఛాసాచ్చ ని మర్త్యాదఘాయోః । ప్రాహి సదమిద్విశ్వాయః ॥ 3
- ఇమమూ ఘ త్వమస్మాకం ప్రసిం గాయత్రం నవ్యాంసమ్ । అగ్నే దేవేషు ప్ర వోచః ॥ 4
- ఆ నో భజ పరమే-ష్వా వాజేషు మధ్యమేషు । శిక్షా వస్వో అన్తమస్య ॥ 5 [22]
- విభక్తాసి చిత్రభానో సిన్ధోరూర్మా ఉప్రాక ఆ । ప్రద్యో ద్రాశుషే క్షరసి ॥ 6
- యమగ్నే పృథ్ను-మర్త్య మవా వాజేషు యం జునాః । స యన్తా శశ్వతీరిషః ॥ 7
- నకిరస్య సహస్త్వ పర్యేతా కయస్య చిత్ । వాజో అస్తి శ్రవాయ్యః ॥ 8
- స వాజం విశ్వచర్షణి-రర్షద్భిరస్తు తరుతా । విప్రేభిరస్తు సనితా ॥ 9
- జరాబోధ తద్వివిధి విశేవిశే యజ్జియాయ । స్తోమం రుద్రాయ దృశీకమ్ ॥ 10 [23]

- స నో మహా అనిమానో దూమకేతుః పురుశ్శుద్రః । ధియే వాజాయ హిస్వతు ॥ 11
- స రేవా ఇవ విశ్వతి-రైవ్యః కేతుః శృణోతు నః । ఉక్తైర్గ్నిర్భూహద్భానుః ॥ 12

నమో ముహుర్ద్యో నమో అర్భకేభ్యో నమో యువభ్యో నమ ఆశినేభ్యః ।

యజామ దేవాన్యది శక్నవామ మా జ్యాయస్యః శంస్తమా వృక్షి దేవాః ॥ 13 [24]

(28)

యత్ర గ్రావేతి నవర్చస్య సూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్శేపః ఆద్యానాం చతస్యణామిన్ద్రః తతోద్వయోరులూఖలం తతోద్వయోరులూఖలముసలే అన్త్యాయాః ప్రజాపతిర్హరిశ్చన్ద్రః (అధిషవణచర్మదేవతా వా) ఆద్యాః షకనుష్ఠుభః అన్త్యాన్త్రీస్రో గాయత్ర్యః ।

యత్ర గ్రావా పృథుబుధ్న ఉరోఽభవతి సోతవే ।

ఉలూఖలసుతానా-మవేద్విన్ద్ర జల్గులః ॥ 1

యత్ర ద్వావివ జఘనా-ధిషవణ్యా కృతా ।

ఉలూఖలసుతానా-మవేద్విన్ద్ర జల్గులః ॥ 2

యత్ర నార్యపచ్యవ-ముపచ్యవం చ శిక్షతే ।

ఉలూఖలసుతానా-మవేద్విన్ద్ర జల్గులః ॥ 3

యత్ర మన్థాం విబుధ్నతే రశ్మీన్యమిత్రవా ఇవ ।

ఉలూఖలసుతానా-మవేద్విన్ద్ర జల్గులః ॥ 4

యచ్ఛిద్ధి త్వం గృహేగృహా ఉలూఖలక యుజ్యసే ।

ఇహ ద్యుమత్తమం వద్ర జయతామివ దున్దుభిః ॥ 5 [25]

ఉత స్మ తే వనస్పతే వాతో వి వాత్యగ్రమిత్ ।

అథో ఇన్ద్రాయ పాతవే సును సోమములూఖల ॥ 6

ఆయుజీ వాజసాతమా తా హ్యార్చా విజర్భుతః । హరీ ఇవాన్ధాంసి బప్సతా ॥ 7

తా నో అద్య వనస్పతీ ఋష్యావృష్యేభిః సోతృభిః । ఇన్ద్రాయ మధుమత్సుతమ్ ॥ 8

ఉచ్ఛిష్టం చమోర్భర సోమం ప్రవిత్ర ఆ స్మజ । ని ధేహి గోరధి త్వచి ॥ 9 [26]

(29)

యచ్చిద్ధిసత్యేతి సప్తర్షస్య సూక్తస్యాజీగర్తిఃశునశ్చేప ఇన్ద్రః పంక్తిః ।

- యచ్చిద్ధి సత్య సోమపా అనాశస్తా ఇవ స్మసి ।
 ఆ తూ న ఇన్ద్ర శంసయ గోవ్యశ్వేషు శుభ్రీషు సహస్రేషు తువీమఘ ॥ 1
 శిప్రిన్వాజానాం పతే శచీవస్తవ దంసనా । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 2
 ని ష్వాపయా మిథూదృశా సస్తామబుధ్యమానే । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 3
 ససన్తు త్యా అరాతయో బోధన్తు శూర రాతయః । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 4
 సమిన్ద్ర గర్దభం మృణ నువన్తం ప్రాపయాముయా । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 5
 పతాతి కుణ్ణూణాచ్యా దూరం వాతో వనాదధి । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 6
 సర్వం పరిక్రోశం జహి జుమ్భయా కృకదాశ్వమ్ । ఆ తూ న ... తువీమఘ ॥ 7 [27]

(30)

ఆవ ఇన్ద్రమితి ద్వావింశత్యవస్యసూక్తస్యాజీగర్తిః శునశ్చేప ఇన్ద్రః సప్తదశ్యాది తిస్సణామశ్వినౌ తత
 స్సిస్సణాముషాగాయత్రీ అస్మాకమితి పాదనిచృత్ శశ్వదిన్ద్ర ఇతి త్రిష్టమ్

- ఆ వ ఇన్ద్రం క్రివిం యథా వాజయన్తః శతక్రతుమ్ । మంహిష్ఠం సిన్చ ఇన్సుభిః ॥ 1
 శతం వా యః శుచీనాం సహస్రం వా సమాశిరామ్ । ఏదు నిమ్నం న రీయతే ॥ 2
 సం యన్మదాయ శుష్మిణ వీనా హ్యస్యోదరే । సముద్రో న వ్యచో దధే ॥ 3
 అయము తే సమతసి క్రపోత ఇవ గర్భధిమ్ । వప్తస్తచ్చిన్న ఓహసే ॥ 4
 స్తోత్రం రాధానాం పతే గిర్వాహో వీర యస్య తే । విభూతిరస్తు సూన్యతా ॥ 5 [28]
 ఊర్ధ్వస్తిష్ఠా న ఊతయే ఽస్మిన్వాజే శతక్రతో । సమన్యేషు బ్రవావహై ॥ 6
 యోగేయోగే తవస్తరం వాజేవాజే హవామహే । సఖాయ ఇన్ద్రమూతయే ॥ 7
 ఆ ఘా గమద్యద్ధి శ్రవ-త్సహస్రిణీభిరూతిభిః । వాజేభిరుప నో హవమ్ ॥ 8

అను ప్ర॒త్యస్యా॑క॒సో హు॑వే తు॒విప్ర॑తిం నర॒మ్ । యం తే పూ॑ర్వం పితా హు॑వే ॥ 9

తం త్వా వ్ర॒యం వి॑శ్వ॒వారా ॒౭౭ శా॑స్మహే పు॒రుహూ॑త । సఖే॑ వసో జ॒రితృ॑భ్యః ॥ 10 [29]

అస్మా॑కం శి॒ప్రిణీ॑నాం సోమ॑పాః సోమ॑పా॒వ్నామ్ । సఖే॑ వజ్రి॒న్తన్వీ॑నామ్ ॥ 11

తథా తద॑స్తు సోమ॑ప్తాః సఖే॑ వజ్రి॒న్తన్వీ॑నామ్ కృణు । యథా త ఉ॑శ్యన్తీ॒ష్టయే॑ ॥ 12

రేవతీ॑ర్వుః సద॒మాద॑ ఇన్ద్రే॒ సస్తు తు॒వివా॑జాః । క్షుమ॑న్తో యాభి॒ర్మదే॑మ ॥ 13

ఆ ఘృ॑ త్వా॒వాన్త॒నాప్తః స్తోతృ॑భ్యో దృష్ట॒వియా॑నః । ఋణో॑రక్షం న చ॒క్రోః ॥ 14

ఆ యద్దు॑వః శత॒క్రత॑-వా కా॒మం జ॒రితృ॑ణామ్ । ఋణో॑రక్షం న శచీ॑భిః ॥ 15 [30]

శశ్వ॑దిన్ద్రః పోప్ర॒థద్భి॑ర్జిగాయ నాన॑దద్భిః శాశ్వ॑సద్భిర్ధనా॒ని ।

స నో॑ హి॒రణ్య॑రథం దంస॒నావ॑-న్న॒ నః స॒నితా॑ స॒నయే॑ స నో॑ ౭దాత్ ॥ 16

ఆశ్వినా॑వశ్వావత్యే-షా యా॒తం శవీ॑రయా । గోమ॑ద్ద॒స్రా హి॒రణ్య॑వత్ ॥ 17

సమా॑నయోజ॒నో హి వాం రథో॑ ద॒స్రావ॑మర్త్యః । సము॑ద్రే అ॒శ్వినే॑యతే ॥ 18

న్య॒ఽఘృ॑స్య మూ॒ర్ధని॑ చ॒క్రం రథ॑స్య యేమ॒థుః । పరి॑ ద్యా॒మన్యదీ॑యతే ॥ 19

కస్త॑ ఉషః కథ॒ప్రియే॑ భుజే॒ మరో॑ అమ॒ర్త్యే । కం నక్ష॑సే విభా॒వరి ॥ 20

వ్రయం॑ హి తే అమ॒న్తహ్యో-౭౭॒నాదా॑ ప॒రాకాత్ । అశ్వే॑ న చి॒త్రే అ॒రుషి ॥ 21

త్వం త్యే॒భిరా॑ గ॒హి వాజే॑భిర్దుహి॒తర్ది॑వః । అస్మే॑ ర॒యిం ని ధా॑రయ ॥ 22 [31]

[సప్తమో ౭ నువాకః ॥ సూ. 31-35]

(31)

త్వమగు॒ణత్య॑స్థాదశ॒ర్చస్య॑ సూ॒క్తస్యాం॑గిరసోహి॒రణ్య॑స్తాపో ౭గ్ని॒ర్జగతీ॑ అష్టమీపో॒శశ్యం॑త్యాస్తిష్టుభః ।

త్వమ॑గ్నే ప్ర॒థమో॑ అ॒గ్నిరా॑ ఋషి-రే॒వో దే॒వానా॑మభవః శివః సఖా ।

తవ॑ వ్రతే క్రవ॒యో వి॒ద్యునా॑ప్రసో ౭జాయ॒న్త మ॒రుతో॑ భ్రాజ॒దృష్టయః ॥ 1

- త్వమగ్నే ప్రథమో అఙ్గీరస్తమః క్రవిర్దేవానాం పరి భూషసి వ్రతమ్ ।
 విభుర్విశ్వస్త్వై భువనాయ మేధిరో ద్విమూతా శయః కత్తిధా చిద్రాయవే ॥ 2
- త్వమగ్నే ప్రథమో మాతరిశ్వన ఆవిర్భవ సుక్రతూయా వివస్వతే ।
 అరేజేతాం రోదసీ హోత్తపూర్యే ౭సఘ్నోర్భారమయణో మహో వసో ॥ 3
- త్వమగ్నే మనవే ద్యామవాశయః పురూరవసే సుకృతే సుకృత్తరః ।
 శ్వాత్రేణ యత్ప్రితోర్ముచ్యసే పర్యా ౭౭ త్వాపూర్వమనయన్నాపరం పునః ॥ 4
- త్వమగ్నే వృషభః పుష్టివర్ధన ఉద్యతస్రుచే భవసి శ్రవాయుః ।
 య ఆహుతిం పరి వేదా వషట్కృతి-మేకాయురగ్రే విశ ఆవివాససి ॥ 5 [32]
- త్వమగ్నే వృజినవర్తనిం నరం సకృన్విపర్షి విదధే విచర్షణే ।
 యః శూరసాతా పరితక్త్యే ధనే ద్రభేభిశ్చిత్సమృతా హంసి భూయసః ॥ 6
- త్వం తమగ్నే అమృతత్వ ఉత్తమే మర్తం దధాసి శ్రవసే దివేదివే ।
 యస్తాతృషాణ ఉభయాయ జన్మనే మయః కృణోషి ప్రయ ఆ చ సూరయే ॥ 7
- త్వం నో అగ్నే సనయే ధనానాం యశసం కారుం కృణుహి స్తవానః ।
 ఋధ్యామ కర్తాపసా నవేన దేవైర్ధ్వావాపుధివీ ప్రావతం నః ॥ 8
- త్వం నో అగ్నే ప్రితోరుపస్త ఆ దేవో దేవేష్వనవద్య జాగృవిః ।
 తనూకృద్భోద్ధి ప్రమతిశ్చ కారవే త్వం కల్యాణ వసు విశ్వమోపిషే ॥ 9
- త్వమగ్నే ప్రమతిస్త్యం పితాసీ న-స్త్యం వయస్కృత్తవ జామయో వ్రయమ్ ।
 సం త్వా రాయః శతినః సం సహస్రిణః సువీరం యన్తి వ్రతపామదాభ్య ॥ 10 [33]
- త్వామగ్నే ప్రథమమూయుమాయవే దేవా అకృణ్వన్నహుషస్య విశృతిమ్ ।
 ఇళామకృణ్వన్మనుషస్య శాసనీం పితుర్యత్ప్రతో మమకస్య జాయతే ॥ 11

త్వం నో అగ్నే తవ దేవ ప్రాయుభి-ర్తుభోనో రక్ష తన్వశ్చ వన్వ ।
 త్రాతా తోకస్య తనయే గవామ-స్యనిమేషం రక్షమాణస్తవ వ్రతే ॥ 12

త్వమగ్నే యజ్యవే ప్రాయురస్తరో ఽనిషణ్ణాయ చతుర్రక్ష ఇధ్యసే ।
 యో రాతహవ్యో ఽవృకాయ ధాయసే కీరేశ్చిన్మన్తం మనసా వనోషి తమ్ ॥ 13

త్వమగ్న ఉరుశంసాయ వాఘతే స్వార్థం యద్రేక్షః పరమం వనోషి తత్ ॥
 ఆధ్రస్య చిత్రమతిరుచ్యసే పితా ప్ర పాకం శాస్తి ప్ర దిశో విదుష్టరః ॥ 14

త్వమగ్నే ప్రయతదక్షిణం నరం వర్మేవ సూతం పరి పాసి విశ్వతః ।
 స్వాదుక్షద్ధా యో వనతా స్యోనకృ-జ్జీవయాజం యజతే సోప్రమా దివః ॥ 15 [34]

ఇమామగ్నే శరణీం మీమృషో న ఇమమధ్వానం యమగామ దూరాత్ ।
 ఆపిః పితా ప్రమతిః సోమ్యావాం భృమిరస్యప్తికృన్మర్త్యానామ్ ॥ 16

మనుష్యదగ్నే అగ్నిరస్వదగ్గిరో యయాతివత్సదనే పూర్వవచ్ఛవే ।
 అచ్ఛ యాహ్యో వప్త దైవ్యం జన-మా సాదయ బర్హిషి యక్షి చ ప్రియమ్ ॥ 17

ఏతేనాగ్నే బ్రహ్మణా వావృధస్య శక్తి వా యతే చక్రమా విదా వా ।
 ఉత ప్ర ణోప్యభి వస్యో అస్మా-న్తనం నః సృజ సుమత్యా వాజవత్యా ॥ 18 [35]

(32)

ఇన్ద్రస్యన్వితివచ్చదశర్చస్యసూక్తస్యాగ్నిరసో హిరణ్యస్రాప ఇన్ద్రస్త్రిష్టుప్ ।

ఇన్ద్రస్య ను వీర్యాణి ప్ర వోచం యాని చకార ప్రథమాని వ్రజీ ।
 అహన్మహిమన్స్తవస్తర్ద ప్ర వక్షణా అభినత్వర్వతానామ్ ॥ 1

అహన్మహిం పర్వతే శిశ్రియాణం త్వష్టాస్మై వజ్రం స్వర్భ్యం తతక్ష ।
 వాశ్రా ఇవ దేనవః స్యన్దమానా అఙ్ఞః సముద్రమవ జగ్మురావః ॥ 2

వృషాయమాణో ౭వృణీత సోమం త్రికద్రుకేష్వపిబత్సుతస్య ।
 ఆ సాయకం ముఘవాదత్త వజ్ర-మహన్నేనం ప్రథమజామహీనామ్ ॥ 3
 యద్విన్దాహస్రథమజామహీనా-మాన్మాయినామమినాః ప్రోత మాయాః ।
 ఆత్సూర్యం జనయన్ద్వాముషాసం తాదీత్నా శత్రుం న కిలా వివిత్సే ॥ 4
 అహస్త్పత్రం వృత్రతరం వ్యంస-మిన్దో వజ్రేణ మహతా వధేన ।
 స్కన్ధాంసీవ కులిశేనా వివృక్ణా-౭హిః శయత ఉప్రపుక్పృథ్వివ్యాః ॥ 5 [36]

అయోద్ధేవ దుర్మద ఆ హి జుహ్వే మహావీరం తువిబాధమృజీషమ్ ।
 నాతారీదస్య సమృతిం వధానాం సం రుజాసాః పిపిష ఇన్ద్రశత్రుః ॥ 6
 అపాదహస్తో అపృతన్యదిన్ద్ర-మాస్య వజ్రమధి సానౌ జహూన ।
 వృష్టో వధ్రిః ప్రతిమానం బుభూష-స్పరుత్రా వృత్రో అశయద్వ్యున్తః ॥ 7
 నదం న భిన్నమముయా శయానం మనో రుహాణా అతి యన్త్యాపః ।
 యాశ్చిద్వ్యుత్రో మహినా ప్రర్యతిష్ఠ-త్తాసామహిః పత్సుతః శీర్భభూవ ॥ 8
 నీచావయా అభవద్వ్యుత్రపుత్రే-న్దో అస్యా అవ వధర్షభార ।
 ఉత్రా సూరధరః పుత్ర ఆసీ-ద్దానుః శయే సహవత్సా న ధేనుః ॥ 9
 అతిష్ఠనీనామనివేశనానాం కాష్ఠానాం మధ్యే నిహితం శరీరమ్ ।
 వృత్రస్య నిణ్యం వి చరన్త్యాపో దీర్ఘం తమ ఆశయదిన్ద్రశత్రుః ॥ 10 [37]

దాసపత్నీరహిగోపా అతిష్ఠ-న్నిరుద్ధా ఆపః ప్తణినేవ గావః ।
 అపాం బిలమపిహితం యదాసీ-ద్వ్యుత్రం జఘన్వా అప్ తద్వవార ॥ 11
 అశ్శోవ్య వారో అభవస్తదిన్ద్ర సృకే యత్వా ప్రత్యహన్దేవ ఏకః ।
 అజయో గా అజయః శూర్త సోమ-మవాస్మజుః సర్తవే సప్త సిన్ధాన్ ॥ 12

నాస్మై॑ వి॒ద్యున్న॑ తన్వ॒తుః॑ సి॒షేత్త॑ న యాం మి॒హామ॑కిర॒ద్ధాదు॑నిం చ ।

ఇన్ద్ర॑శ్చ యద్యు॒యుధా॑తే అహి॒శ్చో-తా॑ప॒రిభ్యో॑ ము॒ఘవా॑ వి జిగ్యే ॥ 13

అహే॑ర్యాతారం కమ॒పశ్య॑ ఇన్ద్ర॒ హృది॑ యతే॒ జఘ్ను॑షో భీ॒రగ॑చ్ఛత్ ।

నవ॑ చ యన్వ॒వతిం॑ చ స్రవ॒స్తీః శ్యే॒నో న భీ॑తో అత॒రో ర॑జాంసి ॥ 14

ఇన్ద్రో॑ యాతో॒ ఽవ॑సితస్వ॒ రాజా॑ శమ॒స్య చ శ్ర॑జ్గి॒ణో వజ్ర॑బాహుః ।

సేదు॑ రాజా॒ క్షయ॑తి చర్ష॒ణీనా-మ॑రాన్న నే॒మిః పరి॑ తా బ॒భూవ॑ ॥ 15 [38]

॥ ఇతి ప్రథమో ఽష్టకే ద్వితీయో ఽధ్యాయః ॥

॥ ప్రథమాష్టకే సూక్తసంఖ్యా 121 ఋచః 1370 ॥

॥ ద్వితీయాధ్యాయే వర్గాః 38 సూక్తాని 13 ఋచః 189 ॥

